

Gdzie jest generał?

Znam HR-a, który nosi dumną ksywkę: General (ze względu na gwiazdki). Pseudonim ten dość dobrze charakteryzował dotychczasowy status stopnia HR-a – z reguły dostępny tylko dla nielicznych, którzy zdołali już zdobyć wszystkie znaczki, plakietki i inne takie. A najlepiej, gdyby zdobyli jeszcze w międzyczasie harcmistrza.

Ale dość żartów... Ostatnia reforma systemu stopni harcerskich jest okazją do rozwiania wszelkich wątpliwości związanych ze zdobywaniem stopni wędrowniczych. Nowy system metodyczny przeznaczony dla wędrowników dwa stopnie harcerskie: harcerki orlej/harcera orlego (HO) i harcerki/harcera Rzeczypospolitej (HR). Podkreślam, stopnie te adresowane są do wędrowników i służą przede wszystkim wprowadzeniu w dorosłość, a w mniejszym stopniu podniesieniu prestiżu w środowisku. Nie ma więc sensu zdobywanie ich w wieku „harcersko podeszłym”.

Przepustką do zdobywania tych stopni jest posiadanie naramiennika wędrowniczego. Tych, którzy jeszcze nie wiedzą, jak zdobyć naramiennik, odsyłam do wrześniowego numeru „Czuwaj”.

Po nowemu

Co zmieniło się w idei i wymaganiach stopni skierowanych do wędrowników? Przede wszystkim postawiono na samodzielność i indywidualność w konstruowaniu próby, szczególnie w przypadku harcerki/harcera Rzeczypospolitej. Wędrownik konstruuje swoją próbę w zależności od własnych potrzeb, przy czym przez cały czas jest wspierany przez opiekuna próby. „Zasady i tryb zdobywania stopni harcerskich” tak określają rolę opiekuna: Planowanie i realizację próby wspiera opiekun próby. Może nim być harcerz w stopniu równym zdobywanemu albo wyższym lub instruktor (w przypadku stopnia harcerki orlej/harcera orlego w stopniu przewodnika, a w przypadku harcerki Rzeczypospolitej – harcerza Rzeczypospolitej minimum w stopniu podharcymistrza). Korzystnie, jeśli instruktor będący opiekunem również ma zdobywany przez podopiecznego stopień. Może wtedy prowadzić go ścieżką, którą sam wcześniej kroczył.

Ukierunkowanie wymagań na stopnie HO i HR podkreśla symbolika wędrowniczej wawy. Dla HO są to płomienie: siła ciała, siła rozumu i siła ducha, w obrębie których wędrownik powinien kształtować swoją osobę. W przypadku HR kierunki pracy wędrowniczej wpisane są w polana wawy: praca nad sobą, szukanie miejsca w społeczeństwie i służba. Próby na stopnie wędrownicze, podobnie jak cała działalność wędrowników, są nastawione na służbę i wyczyn. Wyczyn, czyli przekraczanie granic własnych możliwości. Mogą to być różne granice – granice wytrzymałości fizycznej, granice umiejętności organizacyjnych, granice intelektualne i inne.

HO

Harcerka orla i harcerz orli to ludzie, którzy samodzielnie poszukują swojej drogi do

dorosłości. Stopień ten zdobywa się w wieku 16–18 lat. Próba jest odzwierciedleniem tych poszukiwań. Harcerz orli dba o swoje zdrowie i kondycję fizyczną. Powinien podjąć zadanie wyznaczające granice własnej wytrzymałości fizycznej. Próba uczy harcerza orlego gospodarowania czasem i zasobami finansowymi. Harcerz orli sam pozyskuje środki na własne przedsięwzięcia. Poważnie traktuje swoje obowiązki szkolne. Staje się mistrzem w wybranej dziedzinie. Pielęgnuje swoją duchowość. Staje się silny we własnym systemie wartości, który buduje na podstawie Prawa Harcerskiego. Jest otwarty i tolerancyjny. Odnajduje się w społeczeństwie.

Na podsumowanie próby harcerz orli odbywa wędrówkę o charakterze wyczynu. Wędrówkę, podczas której przekroczy granice swoich możliwości. Szczególną rolę w planowaniu wędrówki odgrywa opiekun próby. Dbą on o staranne zaplanowanie szczegółów i zachowanie zasad bezpieczeństwa. W trakcie wędrówki harcerz orli podsumowuje próbę i planuje swoją dalszą służbę.

HR

Harcerka/harcerz Rzeczypospolitej jest dorosłym człowiekiem. Stopień ten zdobywa się po ukończeniu 18 lat. To ostatni stopień harcerski w naszej organizacji. Ostatni etap, w którym harcerz występuje jako wychowanek. Swoją próbę planuje i realizuje w odniesieniu do indywidualnych potrzeb. Potrafi wykorzystywać swoje atuty i eliminować słabości. Pełni stałą i efektywną służbę. Określa swoją ścieżkę życiową, którą konsekwentnie podąża przez naukę czy pracę. Po zakończeniu próby harcerz Rzeczypospolitej staje się świadomym obywatelem. Świadomie pełni swoje role społeczne. Jest gotowy do opuszczenia szeregów organizacji. Przygotowany do samodzielnego życia w społeczeństwie.

Formalnie

Odrębny problem stanowi prowadzenie i zaliczanie prób. Możliwych jest tu kilka rozwiązań. Ważne, aby nie odbywało się to jednoosobowo, lecz za pośrednictwem kompetentnego organu demokracji. Drużyna może mieć kapituły stopni HO i HR złożone z wędrowników, którzy zdobyli już te stopnie. Kapituły mogą również pracować przy szczepach, hufcach i kręgach instruktorskich. W drużynach, które nie podjęły decyzji o powołaniu kapituły, uprawnienia do prowadzenia prób może mieć rada drużyny.

***

A wracając do naszych „generałów”: prawdą jest, że jest ich dziś niewiele. To błąd! Dajemy tym dowód, że nie realizujemy do końca programu wychowawczego i nie wypuszczamy w świat dorosłych obywateli, tylko duże dzieci. Czas najwyższy to zmienić i dać szansę harcerkom i harcerzom Rzeczypospolitej!